

Prenošenje evropskog zakonodavstva u oblasti životne sredine i klimatskih promena donosi velike izazove. Sa tim će se nositi privreda, lokalne samouprave, javna preduzeća, ali i sami građani. Čekaju nas finansijske, ekonomske i socijalne analize o potrebnim merama i investicijama u velike sisteme za prečišćavanje otpadnih voda, sakupljanje i tretman komunalnog i industrijskog otpada, sisteme za iskorišćenje otpada u energetske svrhe, fizičko-hemijski tretman opasnog otpada...

Jedna od investiciono najzahtevnijih direktiva je Direktiva o industrijskim emisijama. Podležu joj ukupno 227 postrojenja i ona su u obavezi da pribave takozvanu integrisanu dozvolu.

- To su postrojenja iz sektora energetike, metaloprerađivačke, mineralne industrije, hemijske industrije, papirne i prehrambene industrije - objašnjava Dušan Stokić, rukovodilac Centra za životnu sredinu, tehničke propise, kvalitet i društvenu odgovornost PKS. - Procenjuje se da će se za 30% ovih postrojenja tražiti prelazni rokovi za implementaciju mera, a ukupne investicije samo za ova postrojenja se procenjuju na 1,3 mlrd EUR. Ne treba zaboraviti da je ovo samo jedna od više desetina EU direktiva iz poglavlja 27 koje se moraju preneti i primeniti u našem zakonodavstvu i poslovnoj praksi.

Sa aspekta primene, najveći izazovi nas očekuju u sektoru voda - otpadne vode, pijaća voda, komunalna infrastruktura. Sledi industrijsko zagađenje (IPPC postrojenja), otpad i zaštita vazduha kod energetski intenzivnih grana industrije.

- I svet i Evropa sada idu ka minimizaciji potrošnje uglja i prelazak na alternativne izvore energije, a maksimizaciji energetske efikasnosti, merama za ublažavanje i adaptaciju na klimatske promene, primeni modela cirkularne ekonomije i "zelenim" alatima za održivo poslovanje - dodaje Dušan Stokić. - Primena standarda, kao dobrovoljnog alata u poslovanju, predstavlja jedan od najboljih načina da kompanije odgovore na izazove zaštite i unapređenja životne sredine koje im nameću međunarodna pravila, zakoni, tržište, partneri, tenderi.

Briga o životnoj sredini u tekstilnoj industriji, ne samo da bi zaustavila pogubne efekte prekomernog otpada, već bi mogla kompanijama da donese i profit. Privredna komora Srbije formulisala je Memorandum o primeni novog poslovnog modela u tekstilnoj industriji koji ovih dana potpisuju zainteresovane strane.

- Tekstilna industrija je posao vredan bilion USD na globalnom nivou, a upravljanje tekstilnim otpadom generiše profit kompanijama, finansijsku podršku civilnom sektoru i socijalnim preduzećima, obezbeđuje zelena lokalna radna mesta - ističe Siniša Mitrović,

rukovodilac Centra za cirkularnu ekonomiju. – Proces je inkluzivan, održiv i koristan po životnu okolinu jer smanjuje količinu odbačene odeće i tkanine na deponije. Evidentan je rast generisanja tekstilnog otpada ne samo u proizvodnji tekstila, već i u industriji obuće i kože, kupuje se 60% više nego ranije, modna industrija diktira trendove, smanjuje se vek “nošene” odeće u ormarima, raste upotreba jeftine garderobe, što sve poprima obrise ekološke i socijalne katastrofe. Cirkularna ekonomija nudi rešenja koja omogućavaju modnoj industriji da ispuni ekološki izazov kroz kreativnost, dizajn i dobrobit korisnika.

Potpisnici prihvataju paket mera cirkularne ekonomije, uz visoku odgovornost prema zaštiti životne sredine i očuvanju prirodnih resursa. Prihvataju, odobravaju i pomažu mere na uvođenju novog poslovnog modela za dobro gazdovanje otpadom iz industrije tekstila, kože, obuće i trgovine u Srbiji. Potpisnici memoranduma osnivaju Nacionalnu platformu za upravljanje otpadom iz industrije tekstila, kože i obuće i trgovine.

Poseban problem u Srbiji je reciklaža građevinskog materijala. Otpad od rušenja i građenja su jedan od najobimnijih i najtežih tokova otpada.

– U najvećoj meri, u sastavu otpada od rušenja i građenja, nalazi se azbest, kao opasan otpad koji je bio jedan od najpopularnijih materijala u proteklom veku – upozorava Dušan Stokić. – Zbog tog nasleđa, u Srbiji azbest predstavlja veliku opasnost, ali zbog manjka edukacije i crnog tržišta ne postoje precizni podaci o ugroženim područjima i razmerama problema.

Problem je što u Srbiji ne postoji tržište za ponovno iskorišćenje agregata dobijenih iz otpada od rušenja i građenja, a mogu se koristiti za izgradnju puteva i druge građevinske projekte. Preveliki je broj izdatih dozvola na svim nivoima što upućuje na neophodnost revizije ovog sistema. Veliki problem za sprovođenje zakona je nedostatak infrastrukture i kapaciteta za zbrinjavanje ili odlaganje opasnog otpada.

– Potrebno je izraditi Nacionalni plan za otpad od rušenja i građenja, putem koga će biti jasno definisan način postupanja sa otpadom koji sadrži azbest od momenta nastajanja do konačnog zbrinjavanja – smatra Stokić. – Izrada Nacionalnog registra gde bi se tačno utvrdilo na kojim sve lokacijama u Srbiji postoji azbest. Potrebna je revizija izdatih dozvola i pooštavanje kriterijuma u pogledu tehničkih i drugih uslova za dobijanje dozvole za upravljanje ovom vrstom otpada kako bi samo operateri koji poštuju sve zakonske regulative i tehničke propise mogli da se nađu na tržištu. Pre početka rušenja, potrebno je ispitati materijale u nekoj od akreditovanih laboratorija. Po dobijanju izveštaja o ispitivanju angažuje se firma koja ima validnu dozvolu za upravljanje tom vrstom otpada.

Srbija: Kako se domaće kompanije mogu uskladiti sa zakonima EU o zaštiti životne sredine?